

GUIA DE TRACTAMENT DE DADES PERSONALS PER A ASSOCIACIONS VEÏNALS

Autora: Mar Valverde López

Molt sovint les associacions veïnals (i les entitats en general) ens trobem davant un batibull de normes, regles, procediments que no sempre són fàcils de gestionar.

A més, algunes de les nostres activitats poden generar perjudicis a d'altres, raó per la qual, sovint contractem una pòlissa d'assegurança per cobrir la possible responsabilitat civil derivada d'aquestes actuacions.

En l'àmbit de la privacitat i les dades personals, tenim un repte important, ja que la normativa a tots els països europeus té una especial protecció d'aquestes dades per evitar la seva utilització amb finalitats de tipus comercial, mercantil o, fins i tot, fraudulent.

Les dades de les nostres persones associades no són públiques, no les ha de conèixer ningú més que les persones responsables del seu tractament. No es poden facilitar a ningú i això ens obliga a tenir una certa cura en la seva vigilància i protecció. Són qüestions que ens poden passar desapercebudes o a les que potser no es dona prou importància, però poden generar conflictes, problemes i fins i tot sancions administratives, si es produeix alguna fuga de dades. Si, per exemple, les dades personals de la gent que forma part de la nostra associació van a parar a una empresa privada de salut i comencen a rebre publicitat o ofertes d'aquesta empresa, podem tenir problemes si es descobreix que la font d'aquestes dades són els nostres arxius.

És quelcom important. **Estem parlant del dret a la intimitat i a la protecció de les dades personals**, cada vegada més en risc pel sistema que fa d'aquestes dades una font d'informació i negoci.

Com a organitzacions promotores de la defensa dels drets humans, hem de denunciar qualsevol vulneració d'aquest dret a la intimitat, però alhora, hem de ser conseqüents i tenir ben ordenades, vigilades, protegides i actualitzades les dades que tenim de les persones que en formen part de la nostra associació, les que hi col·laboren, les que s'hi apunten a rebre informació. En fi: qualsevol dada que permeti la identificació de la persona i que només pot ser utilitzada per a la finalitat per la qual ens ha estat facilitada.

Aquesta guia intenta explicar com funciona el tractament de les dades personals que tenim a la nostra associació. Indica quina diferència hi ha entre la persona responsable del tractament de les dades i la persona encarregada d'aquest tractament. **Assenyala les obligacions que hem de complir per fer efectiu aquest dret a la intimitat i a la protecció de les dades personals.**

Esperem que us sigui d'utilitat.

Fernando Pindado, director de Trama, l'Escola de formació veïnal i comunitària de la CONFAVC.

4_ Presentació

- 7_ 1. Legitimació per al tractament de dades**
- 8_ 2. Tractaments de dades freqüents a les associacions**
- 10_ 3. Principis generals del tractament de dades de caràcter personal**
- 13_ 4. Registre d'activitats de tractament**
- 15_ 5. Les persones encarregades del tractament**
- 17_ 6. Obligacions de les associacions derivades de la seva activitat específica**
- 23_ 7. Obligacions en matèria de seguretat en els tractaments de dades personals de les associacions**

26_ Exemples habituals

- 27_ A. Exhibició d'actes de l'associació a entitats financeres**
- 29_ B. Organització d'activitats per a les persones associades**
- 31_ C. Càmeres de videovigilància**
- 34_ FAQ**
- 36_ Annexos**
 - 37_ 1. Glossari**
 - 38_ 2. Reglament general de protecció de dades**
 - 39_ 3. Guia de transparència per a entitats privades**
 - 39_ 4. Guia de transparència per a entitats privades**

Presentació

Les associacions veïnals tenen unes característiques particulars que justifiquen que el tractament de les dades personals que gestionen en l'acompliment de la seva activitat pugui ser objecte d'una guia orientativa. D'una banda, gestionen les dades personals de les persones associades, de les persones que hi treballen i de les persones a les quals ofereixen els seus serveis: en forma de cursos, activitats, etc. Però també en alguns casos duen a terme funcions d'assessorament o consultories, moment en el qual passen a ser encarregades del tractament de les dades personals responsabilitat d'altres. **Les associacions veïnals tenen, per tant, aquest doble paper de gestores materials dels tractaments que duen a terme en el marc de la prestació dels seus serveis a les persones associades i, en algun casos, d'assessores d'aquestes últimes en tot allò relacionat amb la protecció de les dades personals.**

Aquests tractaments de dades per part de les associacions, afecten una bona part de ciutadans i ciutadanes i són, a més, tractaments amb característiques molt similars en la major part dels casos, la qual cosa no exclou que hi pugui haver situacions en què es realitzin tractaments menys convencionals, o que depenent de circumstàncies concretes, alguns tractaments puguin tenir una certa complexitat. Per totes aquestes circumstàncies, aquesta guia adreçada a les associacions veïnals, útil també per a qualsevol altre tipus d'associació, pretén facilitar la seva tasca, oferint-los una informació que s'ajusta específicament a les seves necessitats, i així mateix millorar el nivell de protecció de tots els ciutadans les dades dels quals es gestionen en aquest context.

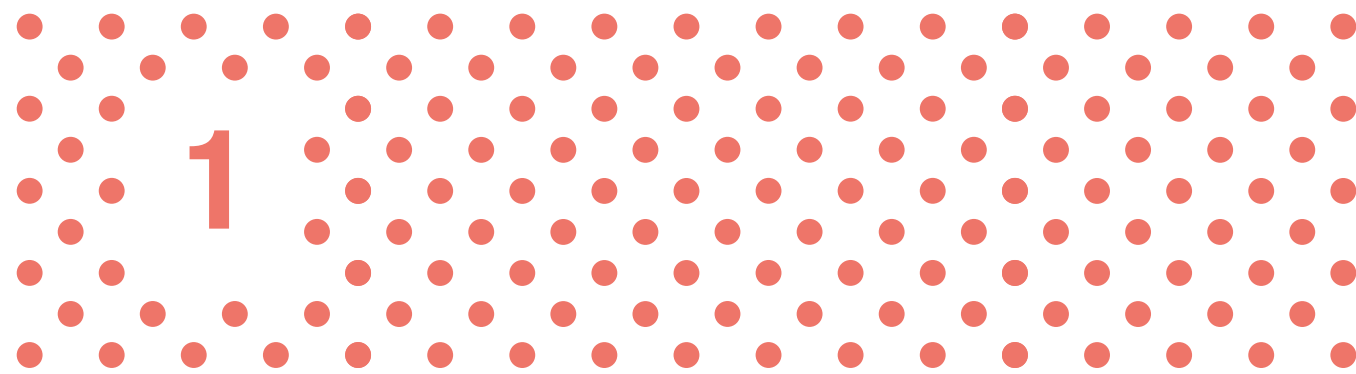
La guia aborda, en primer lloc, qüestions generals de la normativa de protecció de dades que s'apliquen també als tractaments de dades personals. Així doncs, s'inclouen seccions dedicades a les definicions de conceptes bàsics com el de dada personal, responsable de tractament i l'encarregat.

D'altra banda, la guia contempla tractaments específics que, com s'ha dit anteriorment, són amb freqüència comuns a les associacions: informació sobre persones associades amb pagaments pendents, videovigilància, gravació d'actes o tractaments de dades de persones que hi treballen.

D'altra banda, des del 25 de maig de 2018 que és d'aplicació el Reglament General de Protecció de Dades (d'ara endavant RGPD) de la Unió Europea, es van introduir canvis substancials en la normativa aplicable a la UE. En alguns aspectes, el RGPD inclou obligacions com la configuració d'un registre d'activitats de tractament, de designar un delegat de protecció de dades o realitzar avaluacions d'impacte sobre la protecció de dades. Aquestes darreres mesures les reserva el Reglament per a entitats que duguin a terme tractaments que impliquin un cert nivell de risc per als drets i llibertats dels titulars de les dades, circumstància que es pot donar en algunes associacions que tractin dades qualificades com de categoria especial, és a dir: origen racial, ètnic, creences religioses o filosòfiques, dades de menors, etc. o bé que utilitzin tecnologies innovadores en el tractament d'aquestes dades.

A la guia trobareu referències a algunes d'aquestes qüestions, principalment pel que fa al registre d'activitats de tractament, dret d'informació o les obligacions a complir.

A l'Annex hi ha un Glossari dels termes utilitzats per a una millor comprensió així com els enllaços a la normativa de referència i a documents orientatius.

Legitimació per al tractament de dades

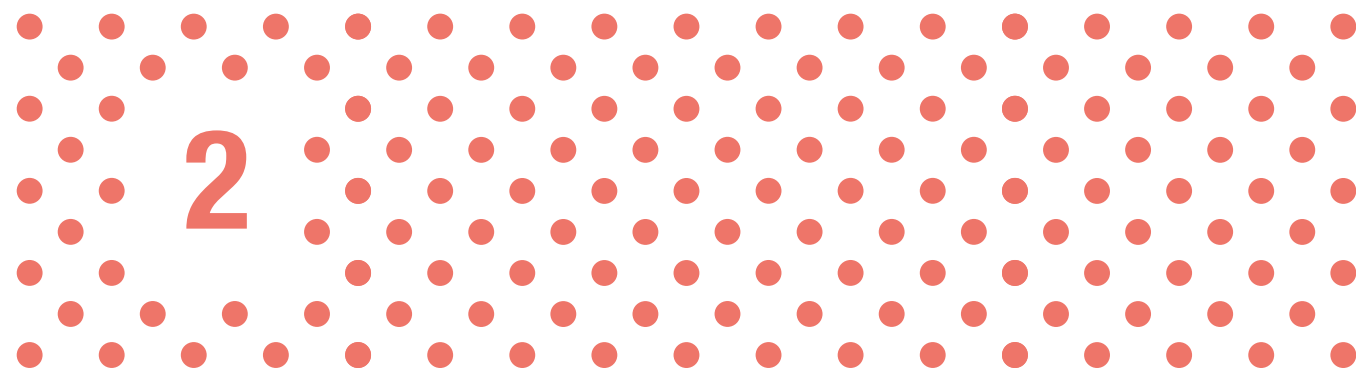
Les associacions realitzen múltiples tractaments de dades¹ de caràcter personal relacionades amb les persones associades.

Des de la perspectiva de la normativa de protecció de dades de caràcter personal, **estan legitimades per tractar i disposar de les dades de les persones associades que resultin necessàries per a la gestió ordinària dels assumptes de l'associació, assumint en aquest cas el paper de responsable del tractament i basant aquest tractament² en l'existència d'un consentiment previ, lliure i exprés** de les persones interessades o els seus representants legals, de formar part d'aquesta associació.

Tanmateix, les associacions respecte del tractament de dades de les persones associades es troben legitimades, als efectes de les causes que recull el RGPD, en el compliment d'una obligació legal, com per exemple per donar compliment a obligacions tributàries que poguessin generar-se, o obligacions legals en relació amb les persones que treballen en aquestes associacions.

¹Vegeu la definició al Glossari

²Vegeu la definició al Glossari

Tractaments de dades freqüents a les associacions

En la seva gestió ordinària, una associació pot servir-se de diferents tipus de dades de caràcter personal amb les quals realitzar diversos tractaments. El tractament més usual és el que incorpora informació amb les dades de caràcter personal de les persones físiques integrants de l'associació.

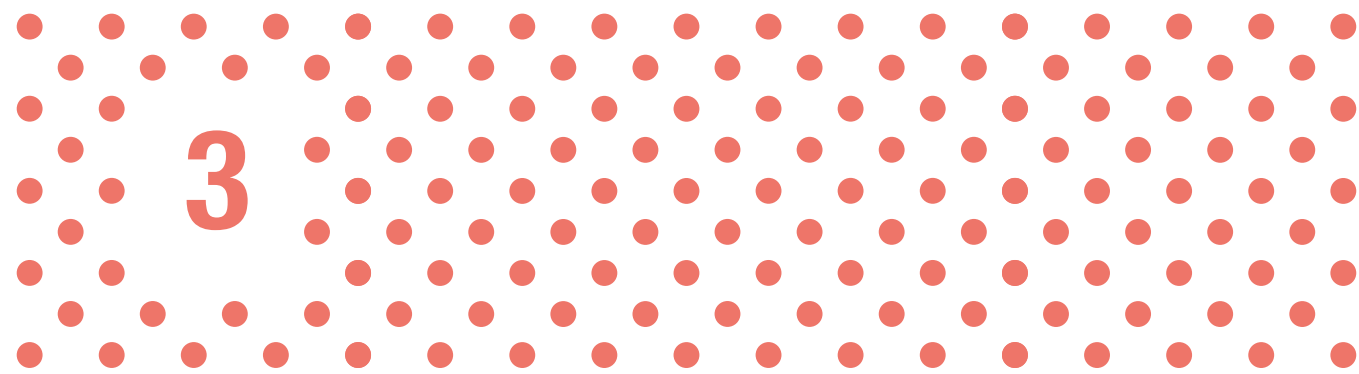
Generalment en aquest cas, són objecte de tractament les següents dades personals: nom de les persones associades, telèfons de contacte, adreces postals, números de DNI i adreces de correu electrònic. Sol denominar-se a aquest tractament “gestió de les persones associades”, i l'associació se'n serveix per a la seva gestió comptable, fiscal i administrativa, assegurant el compliment de les obligacions imposades per la legislació en matèria financera, tributària, en alguns casos de transparència i l'exercici dels drets que corresponen a les persones associades.

Els tractaments de dades més comunes de les associacions es realitzen amb la “finalitat” de “gestió” de l'associació per complir amb diverses “funcions” legals i contractualment assumides, així com per facilitar a les pròpies persones associades l'exercici dels seus drets.

La normativa de protecció de dades no impedeix que l'associació disposi també d'altres dades personals de les persones associades, sempre que aquestes dades siguin adequades, pertinents i limitades a allò necessari per a les seves finalitats pròpies. Per exemple, si l'objectiu d'una associació fos organitzar actes festius, seria proporcional que tingués també dades de salut relacionades amb possibles al·lèrgies o intoleràncies alimentàries de les persones que hi puguin assistir; no obstant això, aquest tipus de dades, en formar part de les categories especials abans esmentades, **s'haurien de tractar amb el consentiment exprés i explícit de les persones interessades** tal com estableix el RGPD i amb les mesures de seguretat pertinents.

Finalment, en moltes ocasions les associacions aproven la instal·lació de sistemes de càmeres o videocàmeres als seus locals, que donen lloc a tractaments d'imatges de persones físiques identificades o identificables. En aquest cas, existiria un tractament que es pot denominar “videovigilància” o de “càmeres de seguretat”, la finalitat principal de les quals és la seguretat i control d'accessos i/o vigilància de les instal·lacions i elements comuns de l'immoble on desenvolupen les seves activitats.

Principis generals del tractament de dades de caràcter personal

Tal com estableix el RGPD, en el tractament de les dades personals s'hauran de complir els principis de licitud, lleialtat i transparència, limitació de la finalitat, minimització de dades, exactitud, limitació del termini de conservació, integritat i confidencialitat, i responsabilitat proactiva.

Els principis de tractament lleial i transparent exigeixen que s'informi la persona interessada que hi ha l'operació de tractament i de quines finalitats té. El o la responsable del tractament ha de facilitar a la persona interessada tota la informació complementària necessària per garantir un tractament lleial i transparent, tenint en compte les circumstàncies i el context específics en què es tracten les dades personals. A més, cal informar-la que s'elaboren perfils i de les conseqüències d'aquesta elaboració. Si les dades personals s'obtenen de les persones interessades, també se les ha d'informar sobre si estan obligades a facilitar-les i de les conseqüències de no fer-ho.

Respecte la resta, cal veure el contingut dels articles 5 i 6 del RGPD, que disposen el següent:

“Article 5. Principis relatius al tractament

1. Les dades personals han de ser:

- a. Tractades de manera lícita, lleial i transparent en relació amb l’interessat (licitud, lleialtat i transparència).*
- b. **Recollides amb finalitats determinades, explícites i legítimes i posteriorment no s’han de tractar de manera incompatible amb aquestes finalitats.** D’acord amb l’article 89, apartat 1, el tractament posterior de les dades personals amb finalitats d’arxiu en interès públic, amb finalitats de recerca científica i històrica o amb finalitats estadístiques no es considera incompatible amb les finalitats inicials (limitació de la finalitat).*
- c. **Adequades, pertinents i limitades al que és necessari en relació amb les finalitats per a les quals es tracten** (minimització de dades).*
- d. **Exactes i, si cal, actualitzades;** s’han d’adoptar les mesures raonables perquè se suprimeixin o es rectifiquin sense dilació les dades personals que siguin inexactes pel que fa a les finalitats per a les quals es tracten (“exactitud”);*

- e. **Conservades de manera que permetin identificar els interessats durant un període no superior al necessari** per a les finalitats del tractament de dades personals. Les dades personals es poden conservar durant períodes més llargs, sempre que es tractin exclusivament amb finalitats d’arxiu en interès públic, amb finalitats de recerca científica o històrica o amb finalitats estadístiques, de conformitat amb l’article 89, apartat 1, sens perjudici de l’aplicació de les mesures tècniques i organitzatives adequades que imposa aquest Reglament amb la finalitat de protegir els drets i les llibertats de l’interessat (“limitació del termini de conservació”)*
 - f. **Tractades de manera que se’n garanteixi una seguretat adequada, inclosa la protecció contra el tractament no autoritzat o il·lícit i contra la seva pèrdua, destrucció o dany accidental,** mitjançant l’aplicació de les mesures tècniques o organitzatives adequades (“integritat i confidencialitat”).*
- 2. El responsable del tractament és responsable del compliment del que disposa l’apartat 1 i ha de tenir la capacitat per demostrar-ho (“responsabilitat proactiva”).”*

Quant la licitud, l'article 6 del RGPD disposa el següent.

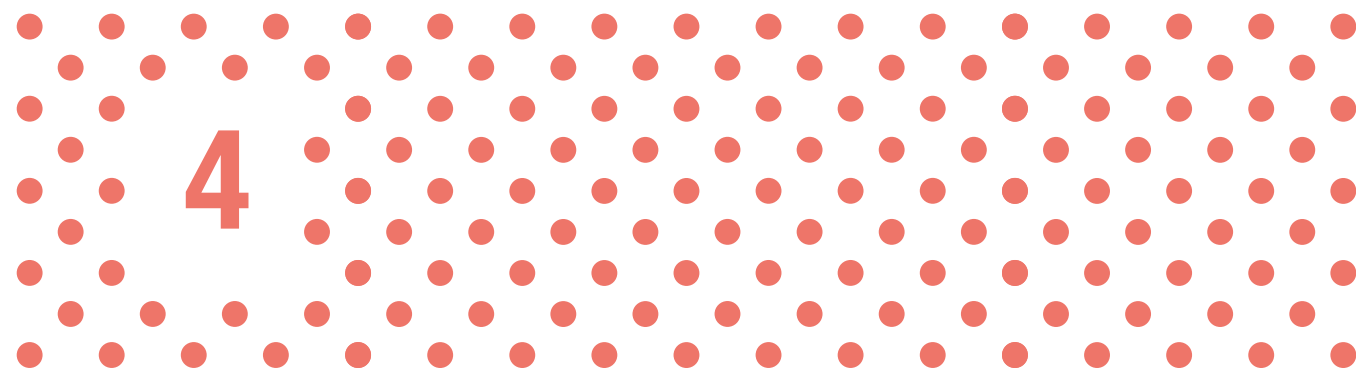
Licitud del tractament

1. *El tractament només és lícit si es compleix, almenys, una de les condicions següents:*

- a. **L'interessat ha donat el consentiment** per al tractament de les seves dades personals, per a una o diverses finalitats específiques.*
- b. **El tractament és necessari per executar un contracte** en el qual l'interessat és part o bé per aplicar mesures precontractuals a petició seva.*
- c. **El tractament és necessari per complir una obligació legal** aplicable al responsable del tractament.*
- d. **El tractament és necessari per protegir interessos vitals de l'interessat o d'una altra persona física.***

- e. **El tractament és necessari per complir una missió realitzada en interès públic o en l'exercici de poders públics conferits al responsable del tractament.***
- f. **El tractament és necessari per satisfer interessos legítims perseguits pel responsable del tractament o per un tercer**, sempre que no hi prevalguin els interessos o els drets i les llibertats fonamentals de l'interessat que requereixen la protecció de dades personals, especialment si l'interessat és un nen. El que es disposa a la lletra f) del primer paràgraf no s'aplica al tractament efectuat per les autoritats públiques en l'exercici de les seves funcions.”*

Registre d'activitats de tractament

El RGPD estableix com a obligació que les persones responsables i encarregades dels tractaments **han de mantenir el Registre d'Activitats de Tractament per escrit**, en el qual s'ha d'incloure una descripció dels tractaments de dades que duen a terme. Aquest registre haurà de contenir la informació que recull al respecte l'article 30 del RGPD i que és la següent:

Respecte les persones responsables:

- a. el nom i les dades de contacte de la persona responsable i, si s'escau, de la corresponsable, de la representant de la responsable, i de la delegada de protecció de dades;
- b. les finalitats del tractament;
- c. una descripció de les categories de persones interessades i de les categories de dades personals; les categories de destinatàries a qui es van comunicar o comunicaran les dades personals, incloses les destinatàries a tercers països o organitzacions internacionals;

- d. si s'escau, les transferències de dades personals a un tercer país o una organització internacional, inclosa la identificació d'aquest tercer país o organització internacional i, en el cas de les transferències indicades a l'article 49, apartat 1, paràgraf segon, RGPD la documentació de garanties adequades;
- e. quan sigui possible, els terminis previstos per a la supressió de les diferents categories de dades;
- f. quan sigui possible, una descripció general de les mesures tècniques i organitzatives de seguretat a què es refereix l'article 32, apartat 1 RGPD.

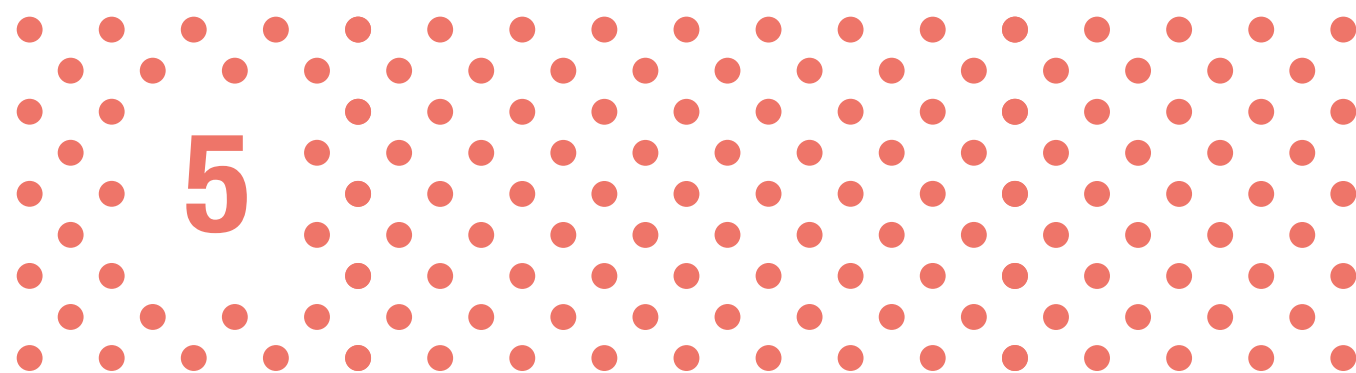
A. Respecte les persones encarregades:

- a. el nom i les dades de contacte de la persona encarregada o encarregades i de cada responsable per compte del qual actui l'encarregat, i, si s'escau, de la representant de la responsable o de la encarregada, i de la delegada de protecció de dades;
- b. les categories de tractaments efectuats per compte de cada responsable;

- c. si s'escau, les transferències de dades personals a un tercer país o organització internacional, inclosa la identificació d'aquest tercer país o organització internacional i, en el cas de les transferències indicades a l'article 49, apartat 1, paràgraf segon RGPD, la documentació de garanties adequades;
- d. quan sigui possible, una descripció general de les mesures tècniques i organitzatives de seguretat a què es refereix l'article 30, apartat 1 RGPD.

Referent a això, **almenys totes les associacions hauran de tenir el registre d'activitats referent al tractament derivat de la "gestió de l'associació" o "persones associades", ja que les activitats de tractament no són ocasionals.** Un altre tractament que podria existir seria el relatiu a la "videovigilància" o "càmeres de seguretat" o el de "jornades i cursos".

Aquests tractaments constaran per escrit, i en format electrònic i la persona encarregada del tractament i, si s'escau, la seva representant posaran el registre a disposició de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades si aquesta ho demana.

Les persones encarregades del tractament

En l'exercici de les seves funcions, les associacions acostumen a contractar terceres empreses o proveïdors perquè els ajudin. Algunes de les activitats que acostumen a contractar-se a tercers que comporten el tractament de dades personals són activitats com ara: gestoria, organització d'activitats o esdeveniments, enviament de butlletins informatius, o serveis “al núvol”, etc.

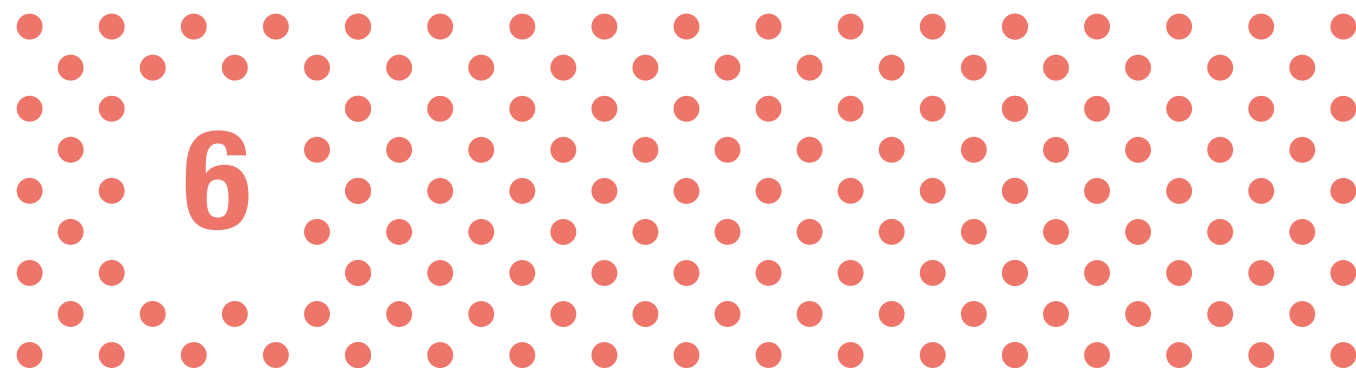
A fi de que la relació entre associació -responsable- i la persona encarregada del tractament s'ajusti a la normativa de protecció de dades, cal que es compleixin les següents condicions referides a l'article 28 del RGPD:

- **Que l'accés a les dades per la persona encarregada s'efectui amb l'exclusiva finalitat de prestar un servei a la persona responsable del tractament**, i que aquesta relació de serveis es trobi contractualment establerta.
- **La relació contractual haurà de constar per escrit** o en alguna altra forma que permeti acreditar la seva celebració i contingut.

- S'establirà expressament que la persona encarregada del tractament únicament tractarà les dades conforme a les instruccions de l'associació, i que no les aplicarà o utilitzarà amb fi diferent al que figuri en l'esmentat contracte, ni les comunicarà, ni tan sols per a la seva conservació, a altres persones.
- La persona encarregada del tractament s'ha de limitar a emprar les dades en l'àmbit de les funcions de l'associació que l'hagi designat.
- Que tant la persona encarregada del tractament, així com qualsevol persona que treballi per a ella, hauran de respectar la confidencialitat en el tractament de les dades personals.
- S'entén que la persona encarregada del tractament actua conforme a les instruccions de la responsable del tractament quan, en l'exercici de les seves funcions, tracta les dades de les persones associades contingudes en els fitxers que custodia.
- Quan finalitzi la seva relació, la persona encarregada del tractament haurà de retornar a l'associació tots els suports i/o documents en els quals constin dades de caràcter personal objecte de tractaments de dades. No obstant això, la persona encarregada podrà conservar les dades personals objecte de tractament mentre puguin derivar-se responsabilitats de la seva relació amb l'associació.

La persona encarregada del tractament, a més:

- Assistirà a l'associació quan per algun afectat s'exerciti algun dels drets que reconeix la normativa de protecció de dades de caràcter personal.
- Ajudarà a la responsable per garantir el compliment de les seves obligacions en aquells supòsits en què es produeixi una bretxa de seguretat, sobretot quan s'hagi de comunicar a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.
- Les mesures de seguretat que hagin de ser adoptades per les persones encarregades que realitzin tractaments de dades per compte d'associacions seran les mateixes que les que siguin exigibles a la persona responsable.
- En el supòsit que la persona encarregada incomplís aquestes obligacions, destinant les dades a una altra finalitat, comunicant-les a terceres persones o utilitzant-les en contra d'allò previst en el contracte, podrà ser considerada responsable del tractament, responent de les infraccions en què hagués incorregut personalment.
- L'encàrrec del tractament a favor de la persona encarregada del tractament s'ha de trobar documentat en un contracte, en el qual s'especificaran les obligacions de les parts contractants en relació amb la normativa de protecció de dades.

Obligacions de les associacions derivades de la seva activitat específica

Les principals obligacions establertes per la normativa de protecció de dades recauen sobre la persona responsable del tractament, si bé les persones encarregades del tractament, hauran de facilitar-ne el compliment i participar-hi.

La persona encarregada del tractament ha de facilitar a les associacions tota la informació que precisin per adequar els seus tractaments de dades de caràcter personal a la normativa de protecció de dades. Aquesta informació i assessorament s'ha de referir tant a l'activitat interna i ordinària de l'associació, com a la relativa a la contractació d'obres, béns i/o serveis provinents de tercers.

Cal tenir molt en compte que el RGPD es caracteritza per la proactivitat, de manera que les persones responsables aplicaran les mesures tècniques i organitzatives apropiades per garantir i estar en condicions de demostrar que el tractament de dades personals es duu a terme de conformitat amb la norma. Aquestes mesures es revisaran i actualitzaran quan sigui necessari.

El principi de responsabilitat proactiva es descriu en el RGPD com la necessitat que la persona responsable del tractament apliqui mesures tècniques i organitzatives apropiades per tal de garantir i poder demostrar que el tractament és conforme amb el Reglament.

En termes pràctics, aquest principi requereix que les organitzacions analitzin quines dades tracten, amb quines finalitats ho fan i quin tipus d'operacions de tractament duen a terme.

A partir d'aquest coneixement han de determinar de forma explícita la forma en què aplicaran les mesures previstes pel RGPD, assegurant-se que aquestes mesures són les adequades per complir amb el mateix i que poden demostrar-ho davant els interessats i davant les autoritats de supervisió com ara la Agencia Española de Protección de Datos i la Autoritat Catalana de Protecció de dades. En síntesi, **aquest principi exigeix una actitud conscient, diligent i proactiva per part de les associacions i per les persones encarregades de tractament davant de tots els tractaments de dades personals que duguin a terme.**

A. Respecte al Registre d'activitats del tractament, anteriorment ja ens hi hem referit en un apartat específic d'aquesta Guia. No obstant això, i atès que aquesta secció es refereix a les obligacions, convé recordar que, en la mesura que pràcticament qualsevol tractament pot afectar drets i llibertats de les persones físiques, s'ha de configurar aquest registre, tant per part de les associacions com a responsables, com per les persones encarregades de tractament.

B. Dret d'informació. Amb caràcter general, s'haurà de donar compliment a aquest dret d'informació en el moment de recollida de les dades personals, tant si es fa mitjançant formularis en paper o formularis allotjats en una pàgina web, APP o similar.

El RGPD ha ampliat considerablement la informació que s'ha de facilitar al respecte, per la qual cosa l'AEPD, en la seva "Guia per al compliment del deure d'informar", recomana que s'adopti un sistema de doble capa, distingint entre una informació bàsica i una altra de caràcter addicional, a la qual es pogués accedir de forma senzilla i ràpida, per exemple, a través d'una adreça electrònica.

En la primera capa hauria de constar la informació bàsica:

- **La identitat de la persona responsable i de la seva representant, si s'escau**
- **La finalitat del tractament**
- **La possibilitat d'exercir els drets establerts en els articles 15 a 22 del RGPD**

Si es donés el cas, quan les dades fossin a ser tractades per a l'elaboració de perfils caldria informar en la primera capa d'aquesta circumstància, així com del dret a oposar-se a l'adopció de decisions automatitzades.

A la segona capa caldria posar la resta d'informació recollida a l'article 13 del RGPD, i al 14, si fos el cas.

És a dir, **s'haurà d'informar les persones afectades expressament i inequívocament en els termes descrits anteriorment.** Així mateix, i tal com s'ha esmentat abans, **aquesta informació haurà de figurar en els formularis, tradicionals o electrònics de recollida d'informació utilitzats per les associacions.**

A manera de resum es recomana:

- Que s'han de recollir només les dades personals adequades, pertinents i limitades a allò necessari en relació amb les finalitats de què es tracti, relatives a la gestió ordinària d'assumptes de l'associació.
- Que s'han de tractar les dades de les persones afectades de forma lícita, lleial i transparent.
- Que no s'han de fer servir les dades per a finalitats incompatibles.
- Que no seran conservades les dades de les persones afectades per més temps del necessari per a les finalitats del tractament.
- Que seran tractades de manera que es garanteixi una seguretat adequada de les dades personals.

C. Conservació de les dades: Si bé un dels principis indicats anteriorment establerts pel RGPD és el relatiu a la limitació del termini de conservació, la norma europea, en regular el dret de supressió, determina una sèrie d'excepcions en les quals no procediria aquesta supressió.

Entre aquestes excepcions es troben:

- Compliment d'una obligació legal que requereixi el tractament de dades imposada pel Dret de la Unió Europea o dels Estats membres que s'apliqui al responsable del tractament.
- Per a la formulació, l'exercici o la defensa de reclamacions.

Per tant, la normativa de protecció de dades permet conservar les dades personals durant el temps en què es pugui exigir algun tipus de responsabilitat derivada d'una relació o obligació jurídica, o de l'execució d'un contracte o de l'aplicació de mesures precontractuals demanades per la persona interessada.

La persona encarregada del tractament només podrà conservar les dades personals que siguin estrictament imprescindibles durant el període de prescripció que marca la normativa fiscal, comptable, social o civil. Finalitzat aquest termini les dades s'hauran de destruir. Només es podran conservar si es dissocien o si, amb caràcter excepcional, atesos els valors històrics, estadístics o científics d'acord amb la legislació específica, es decideix el manteniment íntegre de determinades dades.

De forma resumida, es recomana el següent:

- S'hauran de definir els terminis de conservació de les dades personals de les persones afectades.
- S'hauran d'establir procediments per determinar que s'han complert els terminis màxims de conservació de les dades personals de les persones afectades.

D. Deure de confidencialitat. Un altre dels principis que recull el RGPD, i al qual hem fet al·lusió anteriorment és el de confidencialitat. Aquest principi comporta que, en el tractament de dades de caràcter personal, s'ha de garantir el compliment del deure de confidencialitat o secret. Aquest deure, que incumbeix a **les persones responsables de les associacions i a les encarregades de tractament que intervinguin en qualsevol fase d'aquest tractament, comporta que no puguin revelar ni donar a conèixer el seu contingut, tenint el deure de guardar-los.** L'obligació de secret de la persona encarregada subsistirà encara després de finalitzar les seves relacions amb l'associació.

Les pautes recomanades, per tant són:

- Que s'haurà d'informar adequadament a totes les persones que tracten dades de caràcter personal de l'obligació de guardar secret sobre les dades que coneguin en l'exercici de les seves funcions, de les seves obligacions i de les conseqüències de no complir-les.
- Que s'haurà de deixar constància d'aquesta informació.

E. Comunicacions de dades de caràcter personal. Suposa la revelació de dades realitzada a una persona diferent de la interessada.

En aquest sentit, **només es podran cedir i/o comunicar les dades personals de les persones interessades a terceres persones si concorre algun dels supòsits que legitimen el tractament de dades personals** que regula l'article 6 del RGPD:

- **Consentiment de l'afectat.**
- **Compliment d'una obligació legal.**
- **Execució d'un contracte.**
- **Missió realitzada en interès públic.**
- **Interessos vitals.**
- **Interès legítim perseguit per la persona responsable del tractament o per un tercer.**

En el seu cas, **la sanció a imposar recauria sobre la persona responsable -l'associació-, o sobre la persona encarregada del tractament, o sobre tots dos**, depenent de com mantinguin regulada la seva relació i de si disposen de contracte d'accés de dades per compte de tercers o no.

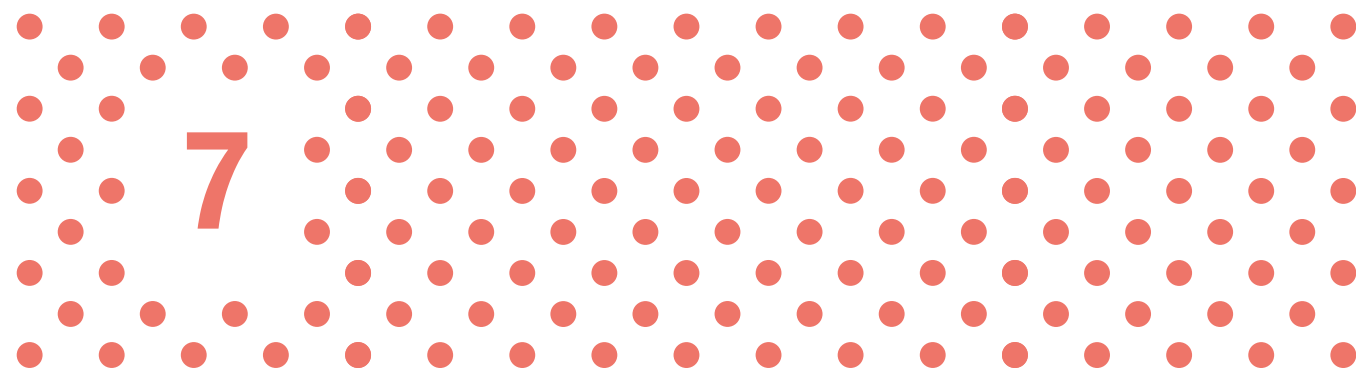
Tots els agents implicats en el tractament de dades hauran de complir amb els mandats derivats de la normativa de protecció de dades i de la legislació sectorial aplicable a l'activitat de l'associació, amb especial atenció a les especialitats derivades del tractament d'informació personal en aquest àmbit.

Quan l'associació actuï com a encarregada del tractament no podrà comunicar les dades a altres persones, ni tan sols per a la seva conservació. No obstant això, podrà recórrer a una altra encarregada (subencarregada) i, per tant, comunicar-li les dades comptant amb l'autorització prèvia per escrit, que podrà ser de caràcter general, per exemple, per a la subcontractació de serveis de "cloud computing" (com ara Dropbox, One Drive, AWS, etc). En aquest cas, l'associació haurà d'informar la persona responsable de qualsevol canvi que es produeixi amb la subencarregada.

Així doncs cal tenir en compte:

- Que perquè es pugui produir una comunicació de dades personals s'ha d'estar legitimat per a això en els termes de l'article 6 del RGPD.
- Les persones encarregades del tractament no poden comunicar les dades a tercers, ni tan sols per a la seva conservació, llevat que tingui serveis subcontractats, per exemple, de "cloud computing" i compti amb l'autorització de la persona responsable.

Obligacions en matèria de seguretat en els tractaments de dades personals de les associacions

El RGPD preveu que les persones responsables i encarregades del tractament aplicaran les mesures tècniques i organitzatives apropiades per garantir un nivell de seguretat adequat al risc. Per tant, les mesures de seguretat que s'adoptin dependran del risc inherent a cada tipus de tractament realitzat.

A tall d'exemple (no exhaustiu), entre les mesures de seguretat que es podrien adoptar destaquem:

- a. Quan el mateix ordinador o dispositiu s'utilitzi per al tractament de dades personals i fins d'ús personal es recomana **disposar de diversos perfils o usuaris diferents per a cadascuna de les finalitats**.
- b. **Es recomana disposar de perfils amb drets d'administració per a la instal·lació i configuració del sistema i usuaris sense privilegis o drets d'administració per a l'accés a les dades personals**. Aquesta mesura evitarà que en cas d'atac de ciberseguretat es puguin obtenir privilegis d'accés o modificar el sistema operatiu.
- c. **Es garantirà l'existència de contrasenyes per a l'accés a les dades personals emmagatzemades** en sistemes electrònics.

- d. Quan a les dades personals accedeixin diferents persones, **per a cada persona amb accés a les dades personals, es disposarà d'un usuari i contrasenya específics** (identificació inequívoca).
- e. **S'ha de garantir la confidencialitat de les contrasenyes**, evitant que quedin exposades a tercers.

També es poden implementar les següents mesures tècniques de salvaguarda:

- a. **Actualització d'ordinadors i dispositius:** Els dispositius i ordinadors utilitzats per a l'emmagatzematge i el tractament de les dades personals s'hauran de mantenir actualitzats.
- b. **Malware:** En els ordinadors i dispositius on es realitzi el tractament automatitzat de les dades personals es disposarà d'un **sistema d'antivirus que garanteixi en la mesura possible el robatori i destrucció de la informació i de dades personals**. El sistema d'antivirus haurà de ser actualitzat de forma periòdica.
- c. **Tallafocs o Firewall:** Per evitar accessos remots indeguts a les dades personals es vetllarà per **garantir l'existència d'un firewall activat en aquells ordinadors i dispositius** en què es realitzi l'emmagatzematge i/o tractament de dades personals.

- d. **Xifrat de dades:** Quan es precisi realitzar l'extracció de dades personals fora del recinte on es realitza el seu tractament, ja sigui per mitjans físics o per mitjans electrònics, s'haurà de valorar la possibilitat d'utilitzar un mètode d'enciptació per garantir la confidencialitat de les dades personals en cas d'accés indegut a la informació.
- e. **Còpia de seguretat: Periòdicament es realitzarà una còpia de seguretat en un segon suport diferent del que s'utilitza per al treball diari.** La còpia s'emmagatzemarà en lloc segur per tal de permetre la recuperació de les dades personals en cas de pèrdua de la informació.

D'altra banda, un dels problemes que planteja la prestació de serveis entre la persona encarregada i l'associació és la ubicació del fitxer. La solució més habitual és que la mateixa persona encarregada del tractament s'encarregui de la custòdia d'aquestes dades, a la seva oficina i amb els seus propis mitjans. En aquest supòsit, serà la persona encarregada qui haurà d'implementar les mesures de seguretat adequades per al nivell de seguretat que requereixi el fitxer.

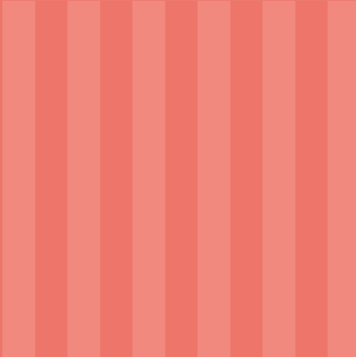
Les mesures de seguretat a adoptar per la persona encarregada s'han de documentar en el contracte d'encàrrec del tractament. La custòdia dels tractaments amb dades de caràcter personal passa així a conformar una de les obligacions bàsiques de la persona encarregada del tractament.

També es recomana seguir les pautes següents:

- Per documentar adequadament les mesures de seguretat tècniques i organitzatives implantades es pot utilitzar el document de seguretat.
- Haurà de formar i informar de les seves obligacions al personal que tracti dades de caràcter personal, definint clarament les seves funcions, el seu deure de confidencialitat, i les seves possibilitats i limitacions d'accés a les dades personals.
- Haurà de controlar els accessos a la informació de caràcter personal, gestionar adequadament els suports d'informació, i garantir la identificació i autenticació dels usuaris del sistema d'informació.
- Ha d'existir un procediment per gestionar les autoritzacions per a la sortida de dispositius portàtils que contenen dades personals fora dels locals o oficina del responsable.

Exemples habituals

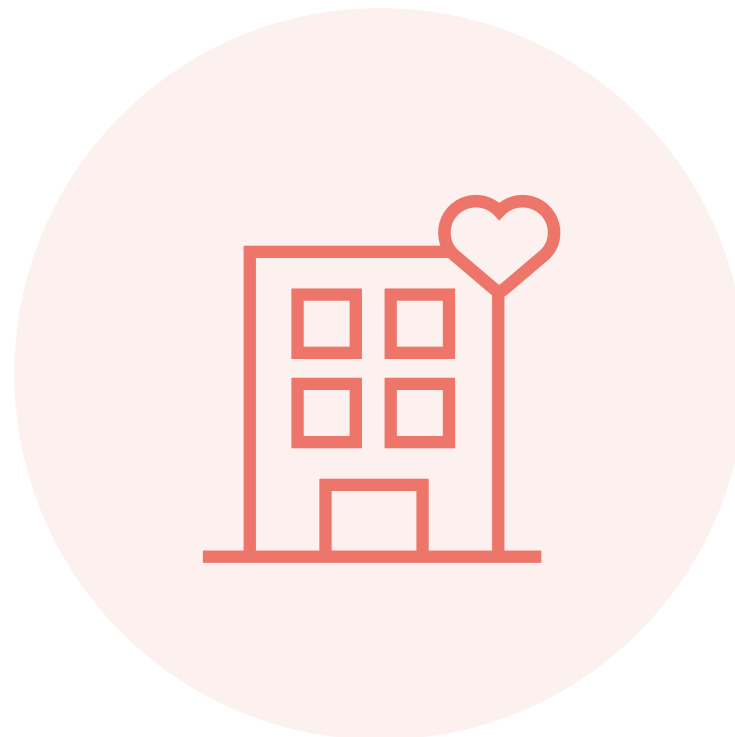
Exhibició d'actes de l'associació a entitats financeres

El llibre d'actes dels òrgans de govern de les associacions recull els acords adoptats, havent d'expressar l'acta de cada reunió el contingut de la mateixa, dins del qual figuren les dades d'identificació de les persones assistents, corresponent la custòdia d'aquests llibres d'actes a l'associació. Llavors, es pot plantejar el dubte sobre si és conforme amb la normativa de protecció de dades que la representació legal de l'associació pugui exhibir el contingut d'una acta davant d'una entitat bancària per formalitzar, per exemple, l'obertura d'un compte corrent o per al canvi anual de signatures dels càrrecs de l'associació.

Lògicament, l'obertura i gestió d'un compte corrent amb l'entitat financera provoca la necessitat que aquesta tingui coneixement de les dades d'identificació de qui assumeix aquesta representació legal i dels canvis que es produeixin periòdicament, així com de les dades personals d'aquells càrrecs de l'associació a les quals s'atorgui la facultat de signatura, independent o conjunta, per a les operacions referides a aquest compte. Arabé, aquestes dades li poden ser comunicades mitjançant la corresponent certificació expedida pel o la secretària de l'associació o un altre document d'apoderament le-

gal, de l'exactitud i veracitat del qual respondran aquests òrgans de govern davant l'entitat financera.

La certificació emesa serà document suficient per formalitzar davant l'entitat financera l'obertura d'un compte corrent o per al canvi de signatures dels càrrecs de l'associació.

Organització d'activitats per a les persones associades

Les associacions centren també una part de la seva activitat en l'organització de cursos, esdeveniments o altres activitats per a les seves persones associades o per a altres, bé organitzant-les elles mateixes, bé encarregant-les a tercers. En aquests casos s'ha de plantejar el tipus d'obligacions que corresponen a cadascun dels subjectes a què fa referència aquesta activitat.

- Quan les dades personals de les persones afectades són tractades per l'associació, decidint aquesta sobre l'objecte, contingut i ús d'aquests tractaments, l'associació esdevé responsable del tractament.
- **Si l'activitat l'organitza un tercer, aquest tindrà la condició d'encarregat del tractament, per això, caldrà que l'encarregat del tractament i la responsable compti amb una base contractual per a la realització dels tractaments de dades i, al seu torn, compleixi amb el dret d'informació en els termes continguts en la normativa de protecció de dades.**
- Correlativament a la seva responsabilitat, correspondran també a la persona encarregada les obligacions relatives al registre de les activitats de tractament.

Recordem que, si es volen captar imatges d'aquests esdeveniments i difondre-les per diversos Canals (web de l'associació, perfil de xarxes socials, publicacions en paper o digitals...) caldrà tenir l'autorització de les persones que puguin ser identificables. També caldrà preveure espais “en ombra” on puguin situar-se aquelles persones que no vulguin que la seva imatge sigui captada.

Càmeres de videovigilància

De forma esquemàtica, la instal·lació de càmeres i/o videocàmeres a les instal·lacions d'entitats privades com les associacions es regeix pels següents requisits i condicions:

1. Legitimació per a la instal·lació

Per a la instal·lació de càmeres en zones comunes serà necessari l'acord de l'òrgan corresponent de l'associació. Es recomana que en l'acord es reflecteixin algunes de les característiques del sistema de videovigilància, així com el nombre de càmeres o l'espai captat per aquestes.

La legitimació per al tractament de dades de caràcter personal (imatges i, si s'escau, veus) estaria en l'interès públic, recollit a l'article 6.1 e) del RGPD.

2. Registre d'activitats de tractament

S'ha de configurar el registre d'activitats de tractament referit a les videocàmeres.

3. Dret d'informació

S'instal·laran en els diferents accessos a la zona videovigilada i, en lloc visible, un o diversos cartells que informin que

s'accedeix a una zona videovigilada. El cartell indicarà de forma clara que es tracta d'una zona videovigilada, la identitat de la persona responsable del tractament i davant de qui i on dirigir-se per exercir els drets que preveu la normativa de protecció de dades. L'Agència Espanyola de Protecció de Dades disposa d'un model de cartell fàcilment descarregable de la seva pàgina web³.

Així mateix, es posarà a disposició de les persones afectades la restant informació que exigeix la legislació de protecció de dades, i a la qual ens hem referit en aquesta Guia en analitzar el compliment del dret d'informació en la recollida de dades personals. La informació pot estar disponible en consergeria, recepció, oficines, taulers d'anuncis o ser accessible a través d'internet.

4. Gravació d'imatges

Les càmeres només podran captar imatges de les zones comunes de l'associació. No es podran captar imatges de la via pública a excepció d'una franja mínima dels accessos a l'immoble. Tampoc podran captar-se imatges de terrenys i habitatges confrontants o de qualsevol altre espai aliè. Si s'utilit-

zen càmeres orientables i/o amb zoom, caldrà la instal·lació de màscares de privacitat per evitar captar imatges de la via pública, terrenys i habitatges de tercers.

La contractació d'un servei de videovigilància extern o la instal·lació de les càmeres per un tercer no eximeix l'associació del compliment de la legislació de protecció de dades.

5. Monitors i visualització d'imatges

L'accés a les imatges estarà restringit a les persones designades per l'associació. El sistema de gravació s'ubicarà en un lloc vigilat o d'accés restringit. A les imatges gravades hi accedirà només el personal autoritzat, que haurà d'introduir un codi d'usuari i una contrasenya. Un cop instal·lat el sistema, es recomana el canvi regular de la contrasenya, evitant les fàcilment deduïbles.

Si l'accés es realitza amb connexió a internet, es restringirà igualment amb un codi d'usuari i una contrasenya (o qualsevol altre mitjà que garanteixi la identificació i autenticació unívoca), que només seran coneguts per les persones autoritzades a accedir a les imatges.

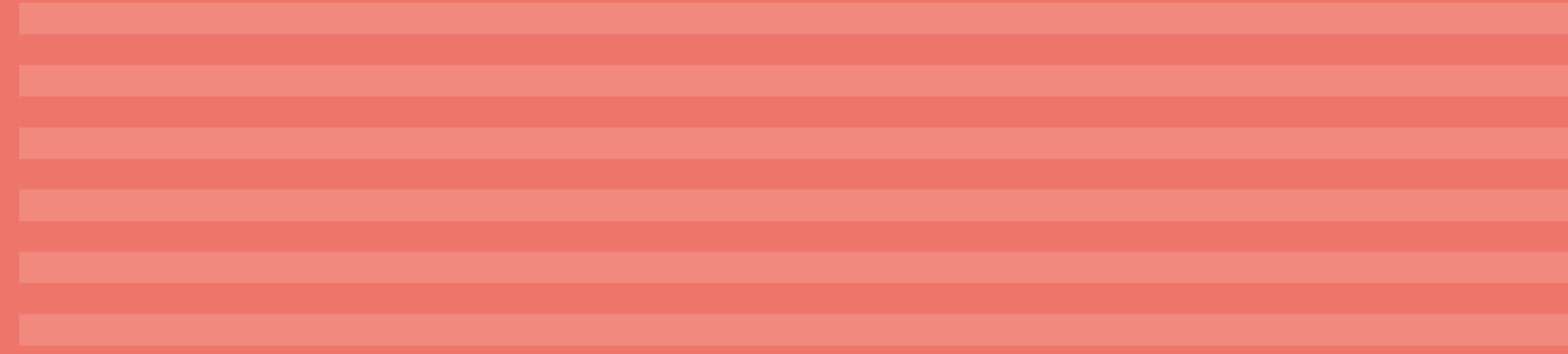
³ <https://www.aepd.es/es>

6. Conservació i comunicació de les imatges

Les imatges seran conservades durant un termini màxim d'un mes des de la seva captació. Les imatges que s'utilitzin per denunciar delictes o infraccions s'acompanyaran a la denúncia i serà possible la seva conservació per ser lliurades a les Forces i Cossos de Seguretat o als Jutjats i Tribunals que les requereixin. No podran utilitzar-se per a un altre fi.

La petició d'imatges per les Forces i Cossos de Seguretat es realitzarà en el marc d'actuacions judicials o policials. En aquest cas, l'associació conservarà la sol·licitud. El requeriment a la persona titular del tractament serà el document que empari a aquest per comunicar dades a les mateixes o als Jutjats i Tribunals que els requereixin.

FAQ

1

Es pot conservar la dada del correu electrònic utilitzada per una persona associada per comunicar una incidència i usar-lo per a les seves relacions derivades de l'associació al marge de la incidència concreta?

Si l'adreça de correu electrònic ha estat proporcionada per la persona afectada es pot utilitzar per la responsable per a la gestió de les seves relacions amb l'associació. **Qualsevol altre ús, com publicitat o màrqueting, no estaria legitimat i necessitaria el consentiment exprés.**

2

Es poden realitzar comunicacions a les persones associades per sistemes de missatgeria instantània (WhatsApp)?

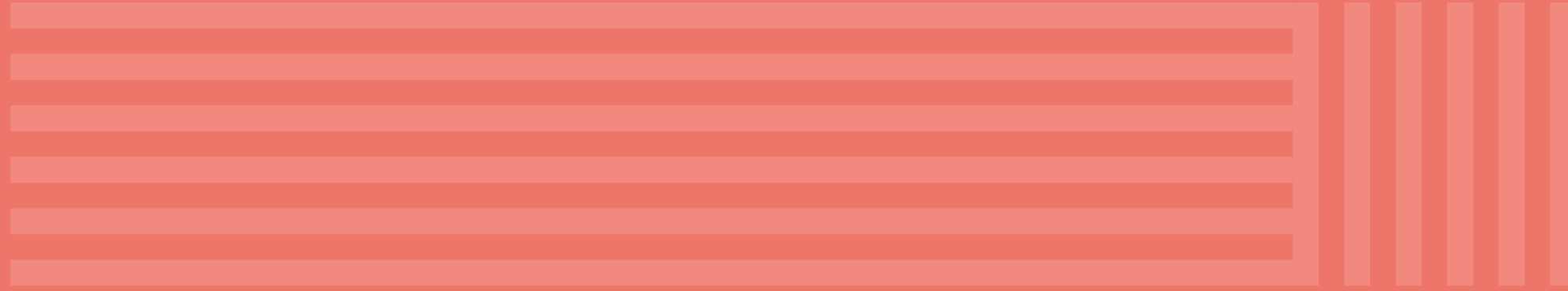
Si ho ha facilitat la persona associada es podria utilitzar en el marc de la gestió de l'associació sense necessitat de consentiment. Ara bé, **no es pot utilitzar per incloure la persona associada en un grup sense el seu consentiment exprés, informat i explícit.** En aquests casos es recomana l'ús de sistemes de missatgeria que permetin a les persones interessades emmascarar els seus números de telèfon (p.ex Telegram).

3

Es poden publicar dades de caràcter personal al web de l'associació o taulers d'anuncis?

Els supòsits en què s'autoritza l'exposició de dades de caràcter personal relacionades amb assumptes derivats de la gestió de l'associació es precisen en la normativa sobre transparència que pugui ser d'aplicació segons el cas. Fora d'aquests supòsits, s'haurà de comptar amb el consentiment exprés de la persona interessada.

Annexos

1. Glossari

Consentiment de la persona interessada tota manifestació de voluntat lliure, específica, informada i inequívoca per la qual aquesta accepta, ja sigui mitjançant una declaració o una clara acció afirmativa, el tractament de dades personals que li concerneixen.

Dada personal: tota informació sobre una persona física identificada o identificable (la interessada o afectada); es considerarà persona física identificable tota persona, la identitat de la qual pugui determinar-se, directament o indirectament, en particular mitjançant un identificador, com per exemple un nom, un número d'identificació, dades de lo-

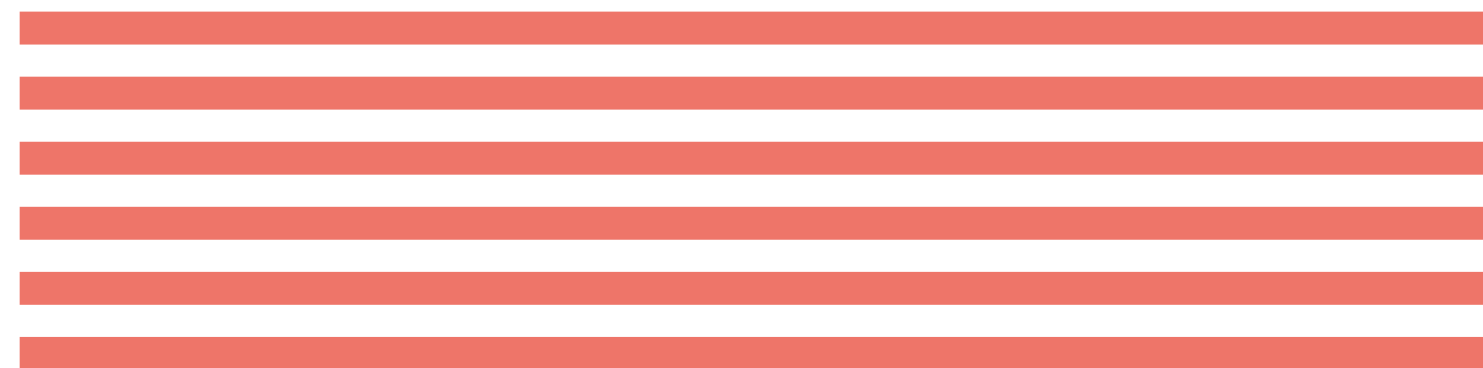
calització, un identificador en línia o un o diversos elements propis de la identitat física, fisiològica, genètica, psíquica, econòmica, cultural o social de l'esmentada persona.

Encarregada del tractament o encarregada: la persona física o jurídica, autoritat pública, servei o un altre organisme que tracti dades personals per compte de la persona responsable del tractament.

Responsable del tractament o responsable: la persona física o jurídica, autoritat pública, servei o un altre organisme que, sol o juntament amb altres, determini els fins i mitjans del tractament; si el Dret de la Unió Europea o dels Estats membres determina els fins i mitjans del tractament, la persona responsable del tractament o els criteris específics per al seu nomenament podrà establir-los el Dret de la Unió Europea o dels Estats membres.

Tercer: persona física o jurídica, autoritat pública, servei o organisme diferent de la persona interessada, de la responsable del tractament, de la encarregada del tractament i de les persones autoritzades per tractar les dades personals sota l'autoritat directa de la responsable o de la encarregada.

Tractament: qualsevol operació o conjunt d'operacions realitzades sobre dades personals o conjunts de dades personals, ja sigui per procediments automatitzats o no, com la recollida, registre, organització, estructuració, conservació, adaptació o modificació, extracció, consulta, utilització, comunicació per transmissió, difusió o qualsevol altra forma d'habilitació d'accés, acarament o interconnexió, limitació, supressió o destrucció.

2. Reglament general de protecció de dades⁴

https://apdcat.gencat.cat/web/.content/03-documentacio/Reglament_general_de_proteccio_de_dades/documents/RGPD-Cat.pdf

⁴ Només l'articulat: Hem tret la part introductòria per facilitar la lectura

3. Guia de transparència per a entitats privades

https://governobert.gencat.cat/web/.content/o1_Queres/o4_Publicacions/guies_de_transparencia/Guia_de_Transparencia_per_a_entitats_privades.pdf

4. Guia de transparència per a entitats privades

https://governobert.gencat.cat/web/.content/o1_Queres/o4_Publicacions/infografies/2021/28_guia_entitats_privades/infografia_transparencia_entitats_privades.pdf

